

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויזן - גליון תרמ"ז

סעודה שלישית פרשת עקב תש"ע לפ"ק

בקעמפ מתיבתא נחלת יעקב וויזן - לאק שעלדריק

אשר אנכי מצוה אתכם, שיחשוב כל אחד כאילו רק הוא לבדו נצטווה במצוה זו, ולא יסתכל על מה שאחרים עושים, וככה באופן הזה תשמרון לעשות.

עוד יש לומר על פי מה שכתב בבית שמואל אחרון (פ' שמות), לפרש מה דאיתא בגמרא (שבת לא.) באחד שבא לפני שמאי ואמר גייריני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחד, דחפו באמת הבנין שבידו, אתא לקמיה דהלל גיירי, אמר לו כל מה דעלך סני לחברך לא תעביד, ואיך פירושהו היא זיל גמור. ופירש רש"י שיקיים ואהבת לרעך כמוך, ובוה יקיים כל התורה כולה. ותמוה מאד על הגר הזה, מה ראה לשמות זה לומר שילמדנו כל התורה כולה כשהוא עומד על רגל אחד. ופירש הוא ז"ל, דאיתא בספרים דכל אחד מישראל צריך לקיים כל התרי"ג מצות, ואם לא קיימן צריך שיתגלגל עד שיקיים כולן. והנה הגר הזה רצה להתגייר רק באופן שיקנה שלימות בפעם הזאת שהוא בעולם ולא יצטרך שוב להתגלגל, ויהיה עומד שם אחר פטירתו במנוחה ועונג ועידון.

וזהו כוונתו, גייריני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחד, ר"ל שאוכל לקיים כל התורה בפעם אחד, בפעם הזאת שאני עומד בעולם הזה, ולא אצטרך שוב להתגלגל. (כי רגל הוא לשון פעם, כמו שנאמר (במדבר כג-כד) כי הכיתני זה שלש רגלים). וכששמע שמאי דיבורים הללו, דחפו באמת הבנין, כי זה דבר שאי אפשר, דהרי אינו יכול לקיים מצות כהנים ומצות יבוס וכדומה. אמנם כאשר בא לפני הלל השיב לו, כל מה דעלך סני לחברך לא תעביד, זהו כל התורה כולה, דמי שמקשר עצמו עם כל אחד מישראל כנפשו, הרי נחשב כגוף אחד עם כל ישראל, וכל מה שמקיים אחד מישראל, כאילו קיים הוא. ולכן אם תקיים מצות ואהבת לרעך כמוך, או בהמצות שיעשה חברך, תצא ידי חובתך גם אתה עכ"ר.

ולכן כאשר אמר להם משה, 'כל' המצוה אשר אנכי מצוה היום תשמרון, שעל כל יחיד ויחיד מוטל עליו לקיים 'כל' המצות, והלא דבר זה אי אפשר, שאין כל מצוה בא לידו של אדם, לכן צוה לכל יחיד, שכאשר עושה מצוה יתאחד עם הכלל ישראל, וכמו שאומרים בתפלת לשם יחוד, שעושה המצוה 'בשם כל ישראל', ובאופן זה יוכל כל אחד לקיים כל מצות ה'. ולא יצטרך למות ולהתגלגל כדי לזכות בכל המצות, אלא בעצה זו של תשמרון לעשות, יזכו 'למען תחיון', לקיים כל מצות ה' בחיים חיותו.

ובישמחה משה (פ' שמות קבא:) אחר שהביא דברי בית שמואל האחרון הנ"ל כתב, וראיתי בספר סמא דחייא (דרוש ה) שכתב בשם החסיד מו"ה אברהם הכהן ז"ל לפרש האי דאחד שבא לפני שמאי וכו' ממש כמו שפירש הבית שמואל, רק שהחסיד הנ"ל פירש גם כן ואיך זיל גמור באופן אחר, דהא יש עוד תקנה לקיים כל התרי"ג מצות על ידי לימוד התורה, דהנה אמרו רז"ל (מנחות קי:) כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה, וכן כל המצות יכול

כל המצוה אשר אנכי מצוה היום תשמרון לעשות, למען תחיון ובאתם וירשתם את הארץ וגו' (ח-א). ויש להבין, הלא 'כל' משמע הרבה, 'המצוה' משמע אחת, ואם כן יותר יצדק לומר 'כל המצות' בלשון רבים. גם מה שאמר למען תחיון וגו', הלא שכר מצוה בהאי עלמא ליכא (קידושין לט:), והיום לעשותם ומחר לקבל שכרם (עבודה זרה ג.), ואיך אמר כל המצוה תשמרון לעשות, למען תחיון ובאתם וירשתם.

ונראה בהקדם לבאר מה שפתח בלשון יחיד, אשר אנכי מצוה, ומסיים בלשון רבים 'תשמרון'. ויש לומר על פי מה שביארנו במקום אחר מה שאמר הכתוב, מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל (במדבר כד-ה), ואמרו חז"ל (בבא בתרא ס.), ראה שאין פתחי אהליהם מכוונני זה לזה, שלא יציין לתוך אהל חבירו, אמר ראוין הללו שתשרה עליהם שכינה ע"כ. והכוונה הוא, כי לפעמים יתעורר האדם לעבודת בוראו לקום באשמורת הבוקר לתורה ותפלה, או להתפלל בקול רם וכו' וכו', אך רואה שאין חבירו עושה כן, וזה יש השפעה עליו שמתקדר גם הוא מלעשותו. אבל האמת הוא שאין להתבייש משום אדם, ויש לו לעשות מה שמוטל עליו, ולא להסתכל אם גם חבירו עושה כן. וכמו שפירשו דלכן הכריז השם יתברך את העשרת הדברות בלשון יחיד, אנכי ה' אלקיך וגו' (שמות כ-ב), כדי שכל אחד ואחד מישראל ידמה בנפשו, כאילו ניתנה התורה לו בלבד, ואין לו להשגיח על אחרים. — וכאשר האדם נותן דין על מעשיו, עוברים לפניו כבני מרון (ראש השנה יח.), כל אחד יחידי בפני עצמו, שלא להסתכל על סביבתו, שיתלה המאז באחרים שגם הם עשו כן, אלא כל אחד נידון בפני עצמו, אם עשה מה שנצטווה מאת ה'.

ואמר הכתוב בפנחס, והיתה לו ולרעו אחרי ברית כהונת עולם תחת אשר קנא לאלקיו (במדבר כה-ג). ופירשו בו, כי פנחס בודאי עשוי היה להשגיח במשה ואהרן ושבעים הזקנים ולומר, אם הם שותקים ומחשים, למה לי להיות ירא שמים וקנאי יותר מהם. ובכל זאת לא התחשב בכך, כי אם עשה את אשר מצא לנחון לעשות לכבוד השם יתברך. לפיכך נאמר אשר קנא לאלקיו, דומה היה עליו באותה שעה כאילו רק 'אלקיו' שלו הוא, וחובה מומלת עליו לקנא לכבודו, אף כי איש אינו עושה זאת ודפח"ח.

וזאת היא מעלתן של ישראל שאין פתחיהן מכוונני, ואינן מציצין לתוך אהל חבירו, מה חבירו עושה בעת, אם הוא ישן או יושב במל כישן דמו. ומה טובו אהליך יעקב, הבתי כנסיות ובתי מדרשות, שכל אחד מתאמץ להוסיף בלימוד התורה לפי ערכו, ומתעורר להתפלל כראוי וכנכון, ולא איכפת ליה במה שחבירו עושה, ולא הביט און בעקב ולא ראה עמל בישראל, ה' אלקיו עמו, כאילו ה' הוא רק אלקיו, ומה לו עם אחרים אם עושין רצון קונם או לאו, כל אחד עושה מה שמרגיש שיכול לעשות בו נחת רוח לבוראו. (ועיין שמן ראש ה"י פ' בלק רמנ:). — ולכן כאשר דבר משה אל כל ישראל, אמר להם כל המצוה

להגה משה רבינו הוזהרים בזה, להתעצם באמונת ה', שזהו המפתח לקיום כל מצוות התורה, וכמו שאמרו חז"ל (מכות כג:): תרי"ג מצוות נאמרו לו למשה מסיני, בא דוד והעמידן על י"א וכו', בא מיכה והעמידן על שלשה וכו', בא חבקוק והעמידן על אחת שנאמר (חבקוק ב-ד) וצדיק באמונתו יחיה ע"כ. והיינו שעל ידי התחזקות במצוה זו, יהיה לו מפתח שיוכל לקיים כל התרי"ג מצוות שנאמרו למשה. והענין הוא, כי המאמין בבורא עולם, שהוא סובב וממלא כל עלמין, ולית אתר פניו מיניה, הרי זה משפיע על התנהגות האדם, וכמו שכתב ברמ"א (או"ח סימן א) שויתי ה' לנגדי תמיד (תהלים מז-ח), הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר הולכים לפני האלקים, כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו, כי ישיבתו ותנועותיו ועסקיו והוא לפני מלך גדול, ולא דבורו והרחבת פיו כרצונו והוא עם אנשי ביתו וקרוביו, כדבורו במושב המלך. כל שכן בשישים האדם אל לבו שהמלך הגדול הקב"ה, אשר מלא כל הארץ כבודו, עומד עליו ורואה במעשיו, כמו שנאמר אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה' (ירמיה כג-כד), מיד יגיע אליו היראה וההכנעה בפחד השי"ת ובושתו ממנו תמיד ע"כ.

ובישימה משה (ריש פרשת נצבים) כתב, דכבר כתבו הספרים הקדושים קושיא גדולה וחזקה על עוברי עבירה, והוא תמוה קיימת דלית לה פריקי ולית נגר ובר נגר דיפריקנה. והוא דאם האדם עושה עבירה קשה עליו ממה נפשך, אם אתה מאמין באמת שהאל-ל יתברך רואה אותך, איך אתה עושה פנים גדול כל כך שאתה יודע שמלך מלכי המלכים הקב"ה רואה אותך והוא עומד אצלך, ואתה עושה כן, הלא אם היה כאן איזה אדם ומכל שכן אדם חשוב, ודאי לא עשית זאת בפניו בשום אופן, ואיך תעשה זאת לפני מלך גדול ונורא אשר כל דיירי ארעא כלא חשובין קמיה. ואם תחשוב שאינו רואה, זה קשה מן הראשון שאתה כופר בעיקר האמונה, ומי הוא זה אשר בשם ישראל יכונה שלא יסמור נפשו למיתות קשות כדי שלא יכפור בעיקר.

וכתב דאין ישוב לקשיא זו, רק מה שאמרו חז"ל (משה ג) אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שמות, ובודאי כוננת חז"ל הוא משום זו הקושיא, דבלא רוח שמות אי אפשר לשום בר דעת לעבור עבירה משום זו הקושיא, רק שנכנס בו רוח שמות, ועל שומה אין קושיא, ובאמת בשעת עבירה שוכח מכל זה ואינו נותן אל לבו כלל שהשי"ת רואה, ואין כופר רק שוכח מכל וכל, ואם כן לפי זה קלקולו זהו תיקונו, ואף אם עבר במזיד מכל מקום הוי בשוגג לפי שהיה שכוח שהשי"ת רואה ומשגיח עליו בעת ההוא, אבל אם היה זוכר בזה, ודאי לא היה עושה, אם כן מצד זה הוי שוגג ומזמעה ושכוח מהעיקר עכ"ה ק.

ולכן עוררם משה על המצוה הזו של אמונת ה', שזה כולל כל התורה כולה, כל המצוה אשר אנכי מצוך היום תשמרון, מצוות אמונה שהוא מצוה חדא הכוללת כל המצוות, שאם תשמרון מצוה זו לא תבואו לידי חטא, ותזכו לקיים כל התורה כולה. ולהיפוך והיה אם שכחת תשכח את ה' אלקך (ת-ט), אם תשכח את ה', ולא תקיים שויתי ה' לנגדי תמיד, יכולים לירד עד כדי והלכת אחרי אלהים אחרים וגו'. – יתן ה' שנזכה להתדבק באמונת אלקי עולם, להרגיש תמיד כעומד לפני המלך, ואז נזכה ללכת בדרך טובים, ולהפקד בבני חיי ומזוני, שעל זה יש שכר גם בהאי עלמא.

לקיים על ידי עסק התורה בהלכה של אותה המצוה, ובתקנה זו יש עדיפותא, דהא ישנם מצוות שאי אפשר בכלל לקיימם בזמן הזה, כאשר אין בית המקדש קיים, ועל ידי לימוד התורה נחשב כאילו קיימם. וזה הוא הפירוש, ואידך, רצה לומר ועוד תקנה אחרת יש זיל גמור, ועל ידי עסק התורה תוכל לקיים הכל עכ"ד ודפח"ח. (וכן כתוב בנעום מגדים לקושים).

ולכן אמר להם משה 'תשמרון' לעשות, וכמו שפירש רש"י ושמתם ועשיתם (דברים ד-ו), ושמתם זו משנה, ועשיתם כמשמעו ע"כ. וכל המצוה אשר אנכי מצוך היום 'תשמרון' לעשות, ללמוד כל מצוה ה', וזוהי יחשב לכם הלימוד כאילו עשיתם כל מצוה ה' בחייכם, ולא תצטרכו להתגלגל עבור זה, ולמען תחיון, שבזה תזכו לקיים כל מצוה ה' בחיים חיותו.

עוד יש לומר, כי הכתוב כאן באה להזהיר להתחזק במצוות אמונת ה', והוא על דרך שאמר הכתוב (במדבר מז-כב) וכי תשגו ולא תעשו את כל המצוות האלה אשר דבר ה' אל משה, וברש"י בעבודה זרה הכתוב מדבר, מצוה אחת שהיא ככל המצוות, אשר דבר ה' אל משה, אנכי ולא יהיה מפי הגבורה שמענום. מגיד שכל המורה בעבודה זרה ככופר בכל התורה כולה ע"כ. וכן אמרו (קדושין מ) שכל הכופר בעבודה זרה, כמורה בכל התורה כולה ע"ש. וזהו שאמר, 'כל המצוה' אשר אנכי מצוך היום, כי אמונת ה' מצוה אחת היא, אבל זה כולל כל המצוה, דהוי כמורה בכל התורה כולה, והוא המצוה אשר 'אנכי' מצוך, דאנכי ולא יהיה מפי הגבורה שמענום, ולא ככל התורה שנשמע מפי משה.

ואמר על זה, למען תחיון ורבותם ובאתם וירשתם את הארץ, וכתב באור החיים הק' שבזה נרמז כל הברכות, חיי בני ומוזני, למען תחיון הרי חיים, ורבותם הרי בנינים, ובאתם וירשתם וגו' הרי מוזני, ארץ ומלוואה, בתים מלאים כל טוב וגו' ע"ש. והענין הוא דאיתא במדרש אין ישראל ניוזנין אלא בזכות האמונה, וכתב בישימה משה (ר"פ משה) בשם המפרשים, דלכאורה תקשה על הא דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא, הא הקב"ה שומר תורתו כדאיתא בירושלמי (ראש השנה א-ג) ושמרו את משמרתי (ויקרא כב-ט), אמר הקב"ה אני שומר מצותיה של תורה, והרי כתיב ביזמו תתן שכרו (דברים כד-טז), ולא תלין פעולת שכיר. והתירוץ לזה על פי דקימא לן בחו"מ (סי' שלט-ו) האומר לשלוחו שכור לי פועלים ושכרם, ואמר להם שכרם על בעל הבית, אין שום אחד מהם עובר על כל תלין ע"ש. ויודע (מכות כג) כי תורה, מנין תרי"א, צוה לנו משה, ושתים מפי הגבורה שמענו, אם כן על התרי"א הוי שכרו על ידי שליח וליכא כל תלין, אבל על השתים מפי הגבורה איכא כל תלין ומגיע שכר בעולם הזה. וזוהי פירש בס' חוות יאיר מובים השנים מן האחד (קהלת ד-ט), כלומר השני מצוות ששמענו מן האחד ב"ה, כי יש שכר טוב בעמלם, רצה לומר מיד בעולם הזה עכ"ד.

וזוהו שאמר כל המצוה אשר אנכי מצוך היום, אנכי ולא יהיה לך שבדיבור אחד נאמרו, ומפי הגבורה שמענום, תשמרון לעשות, תשמרון הוא הל"ת, לעשות הוא העשה, שמצוות אמונה הוא לאו ועשה ביחד, ואז תזכו לשכר גם בעולם הזה, בני חיי ומזוני, למען תחיון ורבותם ובאתם וירשתם את הארץ.

<p>לע"ג מרת פייגא ב"ר ישראל חיים ע"ה נפטרה ב' אלול תשנ"א לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה הונצח ע"י בנה מוה"ר ר' יצחק קיזעלניק הי"ו</p>	<p>לע"ג כ"ק הגה"צ רבי משה מרדכי בן הגה"צ רבי ישעיהו זצוק"ל אב"ד וואדקערט יצ"ו – כמ"ם פרי משה נסתלק ביום כ"ז אב תש"ט לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה</p> 	<p>ברכת מזל טוב להרה"ר ג' בנימין ברייער שליט"א להגל השמחה השרויה במעונו באירוסו בתו הכלה תר"י למולל טוב</p>	<p>נתגב ע"י ידידיו מוה"ר ר' חיים פישער הי"ו להגל השמחה השרויה במעונו באירוסו בתו תר"י למו"ט</p>
<p>נתגב ע"י ידידיו מוה"ר ר' שמשון קנאפפלער הי"ו להגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בנו למולל טוב</p>	<p>נתגב ע"י ידידיו מוה"ר ר' ירמיה טעסלער הי"ו להגל השמחה השרויה במעונו באירוסו בנו החתן אברהם בנימין בינוש ני"ו למו"ט</p>	<p>נתגב ע"י ידידיו מוה"ר ר' חיים ארי' רובין הי"ו להגל השמחה השרויה במעונו בהולדת נכד אצל בנו מוה"ר ר' יהוקאל שרגא הי"ו למו"ט</p>	<p>נתגב ע"י ידידיו מוה"ר ר' חיים פישער הי"ו להגל השמחה השרויה במעונו באירוסו בתו תר"י למו"ט</p>